

CAMPUSKOTI MERIHELMEN OPISKELIAOHJAUKSEN PEDAGOGIIKKA

1. Johdanto

Salon IOT Campuksella toimii ikäihmisten 30-paikkainen ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikkö, Campuskoti Merihelmi. Samassa paikassa toteutetaan myös Turun ammattikorkeakoulun sairaanhoitajakoulutusta. Campuskoti Merihelmi toimii Turun ammattikorkeakoulun Salon campuksen sairaanhoitajaopiskelijoiden ensimmäisen lukukauden opiskelupaikkana. Opiskelijoiden kaikki opetus tapahtuu Campuskodissa puolen vuoden ajan.

Turun AMK:n vanhushoitotyön asiantuntijat ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueen henkilöstö ovat kehittäneet Merihelmestä uudenlaisen oppimisympäristön, jossa opiskelijat kohtaavat ikääntyneet, heidän läheisensä sekä hoivayksikön työntekijät. Tässä oppimisympäristössä sairaanhoidon opiskelijat ja opettajat kohtaavat ikääntyneet ihmiset ja heidän läheisensä sekä tietysti myös yksikön työntekijät. Uudessa toimintamallissa kaikki opetus teoriasta käytännön harjoitteluun toteutetaan aidossa työelämäympäristössä.

Toimintamallin lähtökohtana on vahvistaa sairaanhoitajan taitoja ja ammatti-identiteettiä jo opintojen alkuvaiheessa. Kun ensimmäisen vuoden opiskelijat työskentelevät vanhusten palveluasumisen yksikössä aktiivisina työyhteisön jäseninä puoli vuotta, he saavat syvällisiä taitoja sairaanhoitajaksi kasvamisen polulleen. Tähtäimessä ovat paremmat tulevaisuuden työelämävalmiudet. Työelämän tarpeet ja työelämässä vaadittava osaaminen muuttuvat ja asiaosaamisen lisäksi tarvitaankin asiakaslähtöistä ajattelua, luovuutta, yhteistyötaitoja sekä erilaisuuden ja epävarmuuden sietokykyä.

Uuden mallin avulla pystytään vahvistamaan myös ikääntyneiden hoitotyön erityisosaamista. Pyrkimyksenä on vanhushoitotyön pito- ja vetovoiman parantaminen. Aidossa työelämäympäristössä toimiminen heti opintojen alussa antaa opiskelijoille realistisen kuvan tulevaisuuden työelämästä ja työssä vaadittavasta osaamisesta, joka helpottaa myöhemmin siirtymistä opiskelijan roolista terveydenhuollon ammattilaisen rooliin. Mallin avulla opiskelija kykenee ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan myös tulevaisuuden harjoittelujaksoissa.

Tavoitteena on asiakastyytyväisyyden ja omaisten tyytyväisyyden lisääntyminen, opiskelijoiden tiedon ja käytännön saumaton yhdistäminen sekä korkeakouluopettajien pääsyn lähelle käytäntöä, jolloin tiedon ja käytännön taidon integraatio opettamisessa helpottuu. Campuskoti Merihelmessä yhdistyy asukas-, työntekijä- ja opiskelijaystävällinen hoiva- ja oppimisympäristö. Hoivakodissa kiinnitetään erityisesti huomiota eettisyyteen, hoitohenkilökunnan jaksamiseen, asukkaiden elämänlaatuun ja turvallisuuteen sekä opiskelijoiden oppimiseen.

2. Merihelmessä opiskelijaohjauksen pedagogiikkana käytetään transformatiivista oppimiskäsitystä

Campuskoti Merihelmessä opiskelijaohjaus perustuu transformatiiviseen oppimiseen, jossa keskeisiä elementtejä ovat asukkaan rooli, vertaisoppiminen ja -ohjaaminen sekä reflektiokeskustelut. Oppimista tukeva ympäristö edellyttää selkeää pedagogista rakennetta, joka ohjaa sekä hoitotyön toteutusta että opiskelijoiden ohjausta. Tämä pedagoginen kehys tulee olla tunnistettavissa kaikille oppimisprosessiin osallistuville – niin Merihelmessä kuin Turun ammattikorkeakoulussa – ja erityisesti opiskelijoille, jotta he ymmärtävät, miten oppimisympäristö tukee heidän ammatillista kehittymistään ja oppimistuloksia. Opiskelijat tarvitsevat sekä haasteita että tukea, ja ohjauksessa on huomioitava heidän aiempi koulutustaso ja yksilölliset erot. Samalla asukkaille tulee mahdollistaa aktiivinen osallistuminen oppimisprosessiin, sillä heidän kokemuksensa ja vuorovaikutuksensa muodostavat keskeisen osan merkityksellistä oppimista (Manninen 2014).

Transformatiivisessa oppimisessa opiskelijan aktiivista oppimista tukevat moniammatillinen yhteisö: opettajat, vertaisopiskelijat, hoivayksikön hoitajat sekä siellä asuvat ikääntyneet. Tämä vuorovaikutteinen rakenne mahdollistaa opiskelijalle kokemuksen aitoudesta – oppimisen todellisesta merkityksellisyydestä – joka on osoitettu olevan keskeinen edellytys syvälliselle oppimiselle (Manninen 2014).

Vaikka ohjattu harjoittelu perustuu edelleen osin mallioppimiseen, pedagoginen painotus siirtyy opiskelijan aktiiviseen osallistumiseen. Tulevalta ammattilaiselta edellytetään kliinisten taitojen lisäksi kykyä sopeutua muuttuviin työelämän vaatimuksiin sekä valmiutta kohdata tulevaisuuden haasteet innovatiivisesti. Ohjauksen keskeinen haaste onkin välttää tarjoamasta opiskelijalle valmiita ratkaisuja, jotta hänen oma ajattelu, arviointikyky ja ongelmanratkaisu kehittyvät.

Seuraavaksi tarkastellaan transformatiivisen pedagogiikan konkreettisia elementtejä, joita sovelletaan Campuskoti Merihelmen opiskelijaohjauksessa.

2.1 Asukas oppimisen keskiössä

Transformatiivisen oppimiskäsityksen mukaisesti Campuskoti Merihelmessä hoitotyön oppimisen ytimessä on asukas. Opiskelijat eivät opi pelkästään teorian tietoa, vaan myös asukkaiden yksilöllisistä kokemuksista, elämänhistoriasta ja terveydellisistä haasteista. Tämä edellyttää teoreettisen tiedon soveltamista yksilöllisesti kunkin asukkaan tilanteeseen.

Oppimisympäristössä pyritään vahvistamaan asukkaan roolia oman tilanteensa asiantuntijana. Asukkaiden osallistuminen opiskelijan oppimisprosessiin nähdään arvokkaana, ja opiskelijalle varataan aikaa olla läsnä asukkaan kanssa – kuunnellen, havainnoiden ja kohdaten. Merkityksellinen oppiminen syntyy juuri näistä vuorovaikutteisista kohtaamisista, joissa asukkaat ja heidän omaisensa antavat palautetta ja jakavat kokemuksiaan, tukien opiskelijan ammatillista kasvua.

Toimintamallin tavoitteena on tukea opiskelijan syvällistä oppimista. Prosessi alkaa oman asukkaan hoitoprosessin ymmärtämisestä ja etenee kohti laajempien kokonaisuuksien hallintaa, joissa asukas toimii aktiivisena osapuolena.

2.2 Aktiivinen vastuu omasta oppimisesta

Campuskoti Merihelmessä opiskelijat työskentelevät ohjatusti mutta itsenäisesti, kantaen vastuuta omasta oppimisestaan, asukkaiden hyvinvoinnista sekä hoivayksikön toiminnasta. Opiskelijat ovat osa työyhteisöä, ja heidän roolinsa ulottuu yksittäisten hoitotoimenpiteiden lisäksi koko yksikön arjen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppiminen rakentuu merkityksellisten kohtaamisten kautta, joissa teoria ja käytäntö yhdistyvät saumattomasti.

Harjoittelun alkuvaiheessa opiskelijat tarvitsevat vahvaa tukea ohjaajilta ja opettajilta, sillä hoitotyö, ikääntyneiden kohtaaminen ja muistisairaiden kanssa toimiminen voivat olla heille täysin uusia. Ohjauksessa korostuu havainnointi ja mallin tarjoaminen, ja opiskelijatiimille annetaan aluksi vastuu yhdestä asukkaasta. Vastuuta ja oppimishaasteita laajennetaan asteittain harjoittelun edetessä ja tavoitteiden mukaisesti.

Opiskelijan sisäinen oppimismotivaatio, omatoimisuus ja ongelmanratkaisutaidot kehittyvät harjoittelun aikana. Kun ohjaajat auttavat opiskelijaa näkemään oman toimintansa merkityksellisyyden osana hoitotyötä, opiskelijan motivaatio vahvistuu ja itseohjautuvuus lisääntyy.

Harjoittelumallissa yhdistetään aiemmin erillään olleet oppimisen osa-alueet: teoriaopetus, luokkaharjoittelu ja kliininen harjoittelu. Ensimmäisen lukukauden oppiaineet on jäsennelty uudelleen siten, että ne nivoutuvat toisiinsa ja tukevat kokonaisvaltaista oppimista. Opiskelija tarkastelee hoitotyötä useista näkökulmista

samanaikaisesti – hoitotyön perusteet, lääkehoito, anatomia ja fysiologia, ravitseminen sekä viestintä ja vuorovaikutus ikääntyneen kanssa – ja soveltaa oppimaansa välittömästi kliniseen työhön. Toimintamallissa opiskelija yhdistää uuden tiedon aiempaan osaamiseensa ja kokemuksiinsa, jolloin oppiminen syvenee. Hoivayksikön toiminnan kokonaisvaltainen hahmottaminen mahdollistuu, kun opiskelija ei keskity pelkästään yksittäisiin hoitotilanteisiin, vaan osallistuu myös yksikön toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä tiimin ja ohjaajien kanssa.

2.3 Opiskelijatiimit ja vertaisoppiminen

Campuskoti Merihelmessä opiskelijat oppivat tiimeissä, mikä tukee transformatiivisen oppimiskäsityksen periaatteita. Opiskelijat työskentelevät yhdessä vertaistensa kanssa, ja heidän oppimistaan tukee moniammatillinen ohjaajaryhmä. Tiimioppiminen kehittää opiskelijoiden vastuunkantoa, ongelmanratkaisutaitoja sekä ryhmä- ja vuorovaikutusvalmiuksia, jotka ovat keskeisiä työelämässä.

Ryhmätyöskentely mahdollistaa vastuun jakamisen ja yhteisen oppimisen. Opiskelijat tukevat toisiaan päätöksenteossa, jakavat oppimaansa ja opettavat toisilleen. Tiimityö tarjoaa mahdollisuuden vertailla erilaisia toimintatapoja, arvioida niiden vahvuuksia ja kehittämiskohteita sekä oppia mallista ja toisiltaan.

Merihelmessä vertaisoppiminen ja -opettaminen ovat keskeisessä roolissa. Opiskelijatiimit toimivat mahdollisimman itsenäisesti, mutta ohjaajat vastaavat lopullisesta päätöksenteosta. Harjoittelun edetessä opiskelijatiimien toimintakyky vahvistuu, ja ohjaajien rooli siirtyy vähitellen taustalle. Tämä tukee opiskelijan kykyä ajatella kriittisesti, ratkaista ongelmia ja toimia itsenäisesti.

Tiimioppimisen kontekstissa teoria ja käytäntö yhdistyvät luontevasti. Opiskelijat soveltavat oppimaansa välittömästi käytännön hoitotyöhön, ja tiimityö tarjoaa tilan reflektoida ja jäsentää tietoa yhdessä. Tämä vahvistaa oppimisen syvyyttä ja tukee ammatillista kasvua kokonaisvaltaisesti.

2.4 Reflektiokeskustelut oppimisen syventäjinä

Reflektiokeskustelut muodostavat keskeisen osan opiskelijoiden oppimisprosessia Campuskoti Merihelmessä. Kliinisen harjoittelun aikana tapahtuva kokemusten reflektointi tukee opiskelijan ammatillista kasvua, tiimityöskentelytaitojen kehittymistä sekä ymmärrystä omasta oppimisestaan. Reflektio ei ole vain oppimisen tukimuoto – se on oppimisen edellytys.

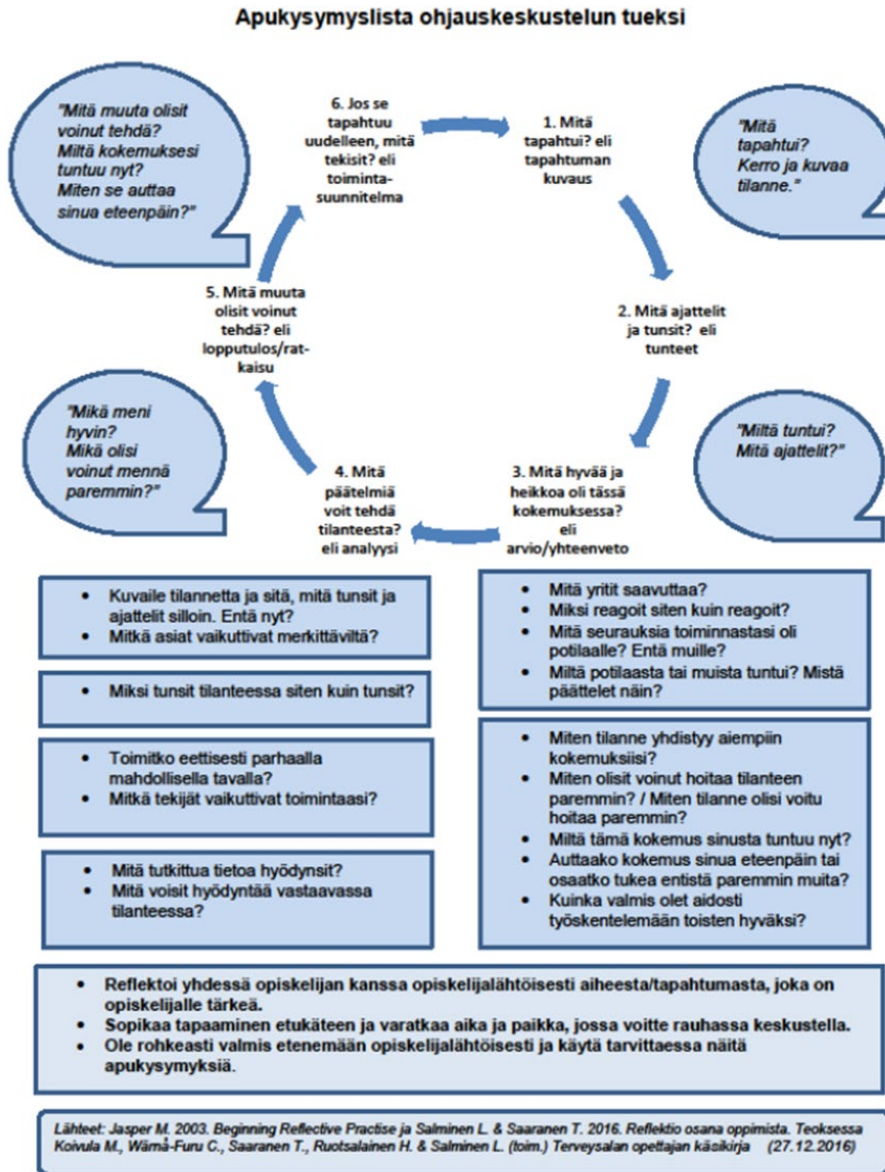
Merihelmessä toteutettava harjoittelu sisältää systemaattista oman toiminnan reflektointia, joka vaatii aikaa, ohjausta ja toistuvaa harjoittelua. Reflektio tarkoittaa omien tunteiden, odotusten ja ajatusten tunnistamista, ilmaisua ja käsittelyä. Se kehittää opiskelijan ajattelua, auttaa yhdistämään teorian tiedon käytäntöön ja edellyttää kykyä arvioida omaa oppimista, osaamista ja tiedollisia rajoitteita sekä tunnistaa lisätiedon tarpeita.

Reflektiokeskustelut edellyttävät ohjaajalta kykyä pysähtyä ja tarjota opiskelijalle tilaa tarkastella omia käsityksiään, toimintatapojaan ja niiden taustalla vaikuttavia oletuksia. Keskustelut ovat vaativia, sillä ne edellyttävät rehellisyyttä, ennakkoluulottomuutta ja valmiutta kyseenalaistaa omaa toimintaa. Reflektio kehittää myös ohjaajaa, ja sen kautta syntyy syvempi ymmärrys omasta toiminnasta sekä toisen ammattiryhmän kunnioittamisesta.

Reflektointi on integroitu osaksi jokaista harjoittelupäivää – sen alkuun, keskelle ja loppuun. Reflektiokeskusteluja käydään ennen ja jälkeen asukkaan hoidon, opiskelijatiimin kesken, ohjaajan ja opiskelijan välillä sekä opiskelijan ja opettajan välillä. Käytössä on erilaisia pedagogisia työkaluja, jotka tukevat reflektioprosessia ja sen jäsentämistä.

Reflektiokeskustelun kulku

Jussilan ja Korhosen (2016) tekemässä opinnäytetyössä on ansiokkaasti liitetty yhteen reflektiokeskustelun erilaisia runkoja, joita voi hyödyntää reflektiokeskusteluissa. Kuviossa 1. on esitelty apukysymyslista ohjauskeskustelun tueksi. Kuviossa 2. löytyy tarkempia ja ohjaavampia kysymyksiä Johnsin mallin pohjalta.

Kuvio 1. Apukysymyslista ohjauskeskustelun tueksi

Tarkemmat ja ohjaavammat kysymykset Johnsin mallin pohjalta	
1. Omien tunteiden ja ajatusten tarkastelu	• Tarkastele omia tunteitasi ja ajatuksiasi. Mitkä niistä vaikuttavat merkittävältä tavoiteltavan hoitotyön kannalta? (Tämä voidaan tehdä kirjallisesti, itsekseen pohtien tai suullisesti.)
2. Tilanteen kuvailu	• Kuvaile tilannetta ja sitä, mitä tunsit ja ajattelit silloin. Entä nyt? • Mitkä asiat vaikuttivat merkittävältä?
3. Omakohtainen, kokemuksellinen tieto	• Mitä yritit saavuttaa? • Miksi reagoit siten kuin reagoit? • Mitä seurauksia toiminnastasi oli potilaalle? Entä muille? • Miltä potilaasta tai muista tuntui? Mistä päätelet näin?
4. Omakohtaisuus	• Miksi tunsit tilanteessa siten kuin tunsit?
5. Etiikka	• Toimitko eettisesti parhaalla mahdollisella tavalla? • Mitkä tekijät vaikuttivat toimintaasi?
6. Tutkimustieto	• Mitä tutkittua tietoa hyödynsit? Mitä voisit hyödyntää vastaavassa tilanteessa?
7. Reflektointi	• Miten tilanne yhdistyy aiempiin kokemuksiisi? • Miten olisit voinut hoitaa tilanteen paremmin? / Miten tilanne olisi voitu hoitaa paremmin? • Miltä tämä kokemus sinusta tuntuu nyt? • Auttaako kokemus sinua eteenpäin tai osaatko tukea entistä paremmin muita? • Kuinka valmis olet aidosti työskentelemään toisten hyväksi?

Kuvio 2. Tarkempia ja ohjaavampia kysymyksiä Johnsin mallin pohjalta

Apukysymyksiä reflektiokeskustelun tueksi

1. Mitä tapahtui? Tässä vaiheessa on tärkeätä pyrkiä kuvaamaan tilanne mahdollisimman tarkasti. Tarkentavia apukysymyksiä voidaan esittää seuraavasti: missä henkilö itse oli, keitä muita oli paikalla, miksi olitte siellä, mitä olitte tekemässä, mikä oli sinun osuutesi siinä, mikä rooli muilla ihmisillä oli ja mikä oli lopputulos.

2. Mitä ajattelit, tunsit? Tässä vaiheessa tarkastellaan tapahtuman herättämiä tunteita kysymyksellä mitä ajattelit ja millaisia tunteita sinulla oli tapahtuman aikana sekä sen jälkeen. Opiskelijaa rohkaistaan

kuvailemaan tunnetiloja, joita hän on käynyt läpi tapahtuman aikana ja tarkentamaan mitkä näistä ovat olleet merkittävimpiä/tärkeimpiä.

3. Mikä kokemuksessasi oli hyvää / kehitettävää? Tässä vaiheessa tehdään yhteenvetoa tilanteesta. Opiskelijalla on mahdollisuus arvioida tilannetta omakohtaisesti ja samalla hän voi suhteuttaa kokemustaan muihin vastaaviin kokemuksiinsa.

4. Mitä päätelmiä voit tehdä tilanteesta? Tilanteen analysointi jatkuu ja sitä tarkastellaan eri näkökulmista: mikä meni hyvin, mitä teit hyvin, mitä muut tekivät hyvin, mikä meni väärin tai ei mennyt sillä tavalla, kuin mielestäsi olisi pitänyt mennä ja millä tavoin sinä myötävaikutit siihen, miten asiat tapahtuivat niin kuin tapahtuivat.

5. Mitä muuta olisit voinut tehdä tilanteessa? Tässä vaiheessa on mahdollista tehdä lopullinen arvio/yhteenveto toiminnan onnistumisesta ja kehittämisestä.

6. Jos tilanne tapahtuisi uudelleen, mitä tekisit? Tässä vaiheessa mietitään toimintasuunnitelmaa vastaavaan tilanteeseen tulevaisuudessa.

2.5 Ohjaajat ja ohjaajatiimit opiskelijan oppimisen tukena

Campuskoti Merihelmessä hoitoyksikön henkilökunta toimii opiskelijan lähiohjaajina ja ohjaajatiimeinä. Kaikki työntekijät on koulutettu uuden pedagogisen toimintamallin mukaisesti, jossa ohjaus toteutetaan opiskelijalähtöisesti. Tavoitteena on siirtyä perinteisestä mallioppimisesta kohti opiskelijan aktiivista toimijuutta – harjoittelun edetessä opiskelijasta kehittyä "edellä menijä", joka ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja ammatillisesta kasvustaan.

Lähiohjaaja toimii mentorin tavoin, tukien opiskelijaa osaamisen kehittämisessä, itseluottamuksen vahvistamisessa, verkostoitumisessa ja työelämään siirtymisessä. Ohjaajan tehtävänä ei ole siirtää koko omaa työelämän kokemustaan opiskelijalle, vaan luoda oppimisympäristö, jossa opiskelija voi itse oivaltaa, kysyä ja soveltaa. Ohjaus perustuu siihen, että opiskelijalle annetaan aikaa ja tilaa pohtia: mitä, missä, milloin ja miksi – ja ohjaaja on tukena silloin, kun se on tarkoituksenmukaista.

Keskeistä ohjauksessa on ohjaajan kyky säilyttää ymmärrys siitä, miltä tuntuu olla noviisi. Ohjaajan tulee tunnistaa ns. "ekspertin sokea piste" – tilanne, jossa asiantuntija ei enää hahmota, mitä noviisi tarvitsee oppiakseen. Tämän tunnistaminen on tärkeää, jotta ohjaus kohdistuu olennaisiin asioihin.

Mentorin rooliin kuuluu:

- opiskelijan motivointi, kannustaminen ja tukeminen
- oppimisen mahdollistaminen tavoitteiden ja haasteiden avulla
- rakentavan palautteen antaminen ja opiskelijan itseluottamuksen vahvistaminen

Ohjaajat toimivat taustalla, luovat oppimishaasteita, tarjoavat tarvittaessa tukea ja valvovat työskentelyä asukasturvallisuuden varmistamiseksi. He eivät tee ajatustyötä opiskelijan puolesta, vaan muokkaavat tiedon pedagogisesti niin, että opiskelija voi suunnata huomionsa keskeisiin kysymyksiin ja oivaltaa itse.

Ohjaus ei ole yksittäisen ohjaajan vastuulla, vaan koko hoivayksikön henkilöstö toimii ohjaajatiiminä. Tämä tiimimäinen ohjausmalli tukee henkilökunnan keskinäistä yhteistyötä ja yhtenäistää yksikön toimintatapoja. Yhteinen ymmärrys esimerkiksi asukaslähtöisyydestä ja turvallisuudesta luo johdonmukaisen toimintakulttuurin, jossa opiskelijaohjaus on yhtenäistä ja laadukasta. Samalla yksikön toiminta kehittyy ja tutkimustieto lisääntyy opettajien ja henkilöstön yhteistyön myötä.

Lähteet:

- Carless-Kane S. & Nowel. L. 2023. Nursing students learning transfer from classroom to clinical practice: An integrative review. Nursing Education in Practice 71. www.elsevier.com/locate/issn/14715953
- Colomer, J., Serra, T., Cañabate, D. & Bubnys, R. 2020. Reflective Learning in Higher Education: Active Methodologies for Transformative Practices. Sustainability 12, 3827. doi:10.3390/su12093827
- Jussila, J. & Kohonen, S. 2016. OHJAUSKESKUSTELU – opiskelijoiden reflektoinnin tukemisen malli. Opinnäytetyö, AMK. [ohjauskeskustelu \(theseus.fi\)](http://ohjauskeskustelu.theseus.fi)
- Löfgren, U., Wälivaara, B-M., Strömbäck, U. & Lindberg, B. 2023. The nursing process: A supportive model for nursing students' learning during clinical education - A qualitative study. Nurse Education in Practice 72. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2023.103747>
- Manninen, K. 2014. Experiencing authenticity : the core of student learning in clinical practice. Karolinska Institutet 2014.
- Mezirow, J. 1996. Fostering critical reflection in adulthood: A guide to transformative and emancipatory learning.
- Salminen, L. & Saaranen, T. 2016. Reflektio osana oppimista. Teoksessa Koivula M., Wärnå, Furu C., Saaranen T., Ruotsalainen H. & Salminen L. (toim.) Terveystieteen opettajan käsikirja, 189–192. Tallinna: Tietosanoma.
- Sherwood, G., Horton-Deutsch, S., Kitzmiller, R.R. & Smith-Miller, C.A. 2018. Reflective practices: Meaningful recognition for healthy work environments. Nursing Management, 24, 10, 30-34. DOI:10.7748/nm.2018.e1684
- Tsimane, T. A. & Downing, C. 2020. Transformative learning in nursing education: A concept analysis. International Journal of Nursing Sciences, 7, 91-98. <https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2019.12.006>

Tämä opas liittyy osaamismalli ikääntyneiden hoitotyön vetovoimaksi -hankkeeseen (1.4.2024. – 31.10.2025). Hankkeen rahoituslähde: Euroopan sosiaalirahasto. Lisää hankkeesta voit lukea täältä: [Osaamismalli ikääntyneiden hoitotyön vetovoimaksi - Turku AMK](#). Opas on osa [Arvokas Vanhuus -tutkimusryhmän](#) julkaisuja.

Kirjoittajat: Mört, S., Lehtola, H., Riikonen S., & Mäkinen, S. Syksy 2025